Kadernota 2025

Scherp aan de wind

Juli 2024

Inhoudsopgave

Leeswijzer 3
1. Inleiding 4
1.1 Algemeen 4
1.2 Procedure behandeling 5
1.3 Bestuursakkoord 5
2. Financiële kaderstelling 6
2.1 Algemeen 6
2.2 Financiële uitgangspunten 2025-2028 6
3. Financiële positie 2025-2028 8
3.1 Inleiding 8
3.2 Ontwikkeling exploitatiesaldo 8
3.3 Structureel evenwicht 9
3.4 Ombuigingen 9
3.5 Actueel financieel meerjarenperspectief 11
4. Programma's 13
Programma 1. Burger en bestuur 14
Programma 2. Veiligheid 16
Programma 3. Woon- en leefklimaat 17
Programma 4. Economie en werkgelegenheid 22
Programma 5. Gezondheid, welzijn, zorg en onderwijs 24
Programma 6. Financiën en bedrijfsvoering 30

Leeswijzer

In hoofdstuk 1 bieden wij u deze kadernota aan, waarna we **de wijze van behandelen** kort toelichten. Daarnaast verwijzen we hier naar het **bestuursakkoord**.

In hoofdstuk 2 presenteren we de **financiële kaderstelling.** Hierin staan de financiële uitgangspunten die de basis vormen voor de ramingen en verdere uitwerking van de Begroting 2025 met bijbehorend meerjarenperspectief.

In hoofdstuk 3 is de **financiële positie** uitgewerkt. De uitkomsten van de primitieve begroting 2024-2027 gelden hierbij als vertrekpunt. Vervolgens geven we stapsgewijs de financiële ontwikkelingen weer die uiteindelijk leiden tot het financiële meerjarenperspectief van deze kadernota.

In hoofdstuk 4 lichten we de **financiële uiteenzetting** verder toe per **programma**. Hierbij hanteren we de volgende categorieën:

- Gemeenschappelijke regelingen: bijstelling budgetten gemeenschappelijke regelingen;
- Bestaand beleid: bijstelling van bestaande (reeds gevoteerde) budgetten;
- Gemeentefonds: bijstelling gemeentefonds (inkomsten vanuit het Rijk);
- Dekkingsplan: ombuigingsvoorstellen door scherper te begroten en door versobering van beleid of uitvoering.

1. Inleiding

1.1 Algemeen

Voor u ligt de Kadernota 2025. Een document waarin we keuzes inzichtelijk maken voor de uit te zetten koers in de komende jaren, met het Bestuursakkoord 2022-2026 als uitgangspunt. De kadernota is onze voorbereiding op de nog op te stellen Begroting 2025.

Deze kadernota laat een uitdagend financieel beeld zien. Het vertrekpunt is niet positief. We moeten middelen zo doelmatig mogelijk aanwenden met het oog op het resultaat. Aan de kostenkant zien we dat de uitgaven flink toenemen door prijsstijgingen. Aan de opbrengstenkant is er op middellange termijn veel onzekerheid, onder andere door bijdragen vanuit het Rijk. Maar ook in 2025 is er al sprake van een fors lagere bijdrage van de algemene uitkering.

In de Begroting 2024-2027 lieten we voor het jaar 2025 nog een structureel sluitend begrotingssaldo zien. Door onvermijdbare bijstellingen in onze eigen taken, maar ook in die van onze gemeenschappelijke regelingen, is het noodzakelijk om keuzes te maken om tot een meerjarig sluitende begroting te komen.
In afwachting van ontwikkelingen in Den Haag en de effecten hiervan op onze belangrijkste inkomstenbron, de algemene uitkering uit het Gemeentefonds, ligt onze focus nu op het begrotingsjaar 2025. In de Kadernota 2026 gaan we verder in op het meerjarenperspectief. Mocht het nodig zijn, dan leggen we op dat moment fundamentele beleidskeuzes voor begrotingsjaar 2026 en verder aan u voor.

Ondanks deze ontwikkelingen gaan we uiteraard wel door met het realiseren van de ambities uit het bestuursakkoord. We blijven investeren in de Laarbeekse samenleving. Dit doen we binnen de vastgestelde kaders. Er is op dit moment helaas geen ruimte voor nieuwe ambities. Het spreekt voor zich dat we lopende trajecten afmaken. We zijn en blijven een betrouwbare overheid. Dit betekent dat we onze afspraken richting de regio nakomen en verder gaan met de ontwikkeling van onder andere de mobiliteitsvisie, de milieustraat, het ontmoetingscentrum in Beek en Donk en de gemeentelijke organisatie. Maar ook hier moeten we nadrukkelijk kijken naar de financiële mogelijkheden. Ons uitgangspunt is en blijft een structurele sluitende begroting in 2025. Deze kadernota geeft de kaders mee voor de Begroting 2025 en is om die reden financieel van inhoud. Dit in tegenstelling tot vorig jaar.

Om het hoofd te bieden aan de financiële uitdagingen zijn we gestart met een ombuigingsplan om te komen tot een structureel sluitende begroting voor het boekjaar 2025. Door strakker te begroten, een soberder beleid en uitvoering én de inzet van de algemene reserve is dit ons gelukt.

Tot slot proberen we onze resultaten te behalen door zo scherp mogelijk te begroten. Dit betekent extra inkomsten genereren en uitgaven verlagen waardoor we zo doelmatig mogelijk onze resultaten bereiken. Kortom: scherp aan de wind varen om het bestuursakkoord "Samen aan zet!" te realiseren.

1.2 Procedure behandeling

Bij de samenstelling van deze kadernota hebben wij rekening gehouden met het vastgestelde bestuursakkoord.

Om de Begroting 2025 structureel sluitend te krijgen maken we in het dekkingsplan de door ons voorgestelde ombuigingsvoorstellen kenbaar in de vorm van voorstellen om extra inkomsten te genereren en uitgaven te beperken. Ook kan er sprake zijn van versobering van beleid of uitvoering. Fundamentele beleidskeuzes vinden plaats in de uitwerking richting de begroting of in de Kadernota 2026. We hopen dat er in 2026 meer duidelijkheid is over de financiering van het rijk.

De voorstellen uit deze kadernota worden na behandeling en vaststelling in uw raad van 4 juli uitgewerkt in de Begroting 2025. De begroting bieden wij u in oktober aan ter vaststelling op 7 november.

1.3 Bestuursakkoord

Het bestuursakkoord 'Samen aan zet!' is vanaf de Begroting 2023 de rode draad in de planning- en controlcyclus. Ook voor deze kadernota dient het bestuursakkoord als basis. Om de inhoud ervan eenvoudig te raadplegen hebben wij een link naar het bestuursakkoord opgenomen.

2. Financiële kaderstelling

2.1 Algemeen

In dit hoofdstuk presenteren wij de financiële uitgangspunten van deze kadernota. Deze vormen de basis voor de verdere uitwerking van de Begroting 2025 met bijbehorend meerjarenperspectief 2026-2028.

In de vorige kadernota zijn de volgende **algemene uitgangspunten** vastgesteld die nu ook in deze kadernota zijn meegenomen:

1	Alleen de structurele baten en lasten zijn in evenwicht. Incidentele tekorten komen ten laste van het jaarrekeningresultaat en daarmee van de algemene reserve.
2	Minimaal het eerste begrotingsjaar moet sluitend zijn.
3	Indien de kadernota in het eerste begrotingsjaar niet sluitend is, stelt de raad oplossingsrichtingen vast op basis waarvan het college bij de begroting een sluitend voorstel doet
4	Wat blijft als fundament is dat we onze financiële positie niet goed, maar uitstekend willen houden. • Onze financiële weerstandsratio blijft minimaal 2. • Een robuuste begroting waarbij we structurele lasten dekken met structurele baten.

De financiële kaders en uitgangspunten voor de kadernota en Begroting 2025-2028 presenteren wij in de volgende paragraaf.

2.2 Financiële uitgangspunten 2025-2028

Wij stellen voor om de voorliggende uitgangspunten te hanteren bij het opstellen van de Begroting 2025 met bijbehorend meerjarenperspectief 2026-2028:

1. De basis van het meerjarenperspectief is de Begroting 2024 (na begrotingswijzigingen).

2. Een constant loon- en prijspeil in zowel de uitgaven als inkomsten (onder andere de berekening van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds).

3. Het door u vastgestelde subsidieprogramma 2025.

4. Loonindexering voor salarissen: +4,4% volgens de laatst bekende cao Gemeenten. Dit percentage wordt ook gehanteerd bij de berekening van de hoogte van de algemene uitkering 2025 bij de Meicirculaire 2024 Gemeentefonds.

5. Indexering voor overige uitgaven en inkomsten: +2,2% (tenzij andere contractuele afspraken). De indexering komt uit de Voorjaarsnota 2024 van de Rijksoverheid en is onderdeel van de berekening van de algemene uitkering 2025 in de Meicirculaire 2023.

6. Prognose aantal woonruimten:

1-1-2024	10.012 woonruimten	werkelijk
1-1-2025	10.067 woonruimten	(+ 55 woonruimten)
1-1-2026	10.193 woonruimten	(+ 126 woonruimten)
1-1-2027	10.386 woonruimten	(+ 193 woonruimten)
1-1-2028	10.631 woonruimten	(+ 245 woonruimten)

De geraamde ontwikkeling van het aantal woonruimten is het resultaat van de recent geactualiseerde woningbouw-prognose van onze gemeente.

7. Prognose aantal inwoners:

1-1-2024	23.223 inwoners	werkelijk
1-1-2025	23.333 inwoners	(+ 110 inwoners)

1-1-2026	23.585 inwoners	(+ 252 inwoners)
1-1-2027	23.971 inwoners	(+ 386 inwoners)
1-1-2028	24.461 inwoners	(+ 490 inwoners)

Uitgangspunt bij deze inwonersprognose is de ontwikkeling van het aantal woonruimten met een gemiddelde bezetting van 2 inwoners per woonruimte.

8. De stijging van personeelslasten door periodieke verhogingen ramen we op € 15.000 per jaar. Ook nemen we een stelpost op voor bevorderingen, functiewaardering, marktconforme aanpassingen e.d. van € 10.000 per jaar.

9. | | |
|---|---|
| Rente voorzieningen op basis van contante waarde: | 3% |
| Rente financieringsmiddelen: | 1% |
| Rente nieuwe investeringen: | 1% |

10. In 2024 leggen wij een aangepaste afschrijvingstabel voor vaste activa aan u voor ter vaststelling. Als onderdeel van de ombuigingsoperatie hebben we, vooruitlopend hierop, de afschrijvingstermijnen van enkele activa verlengd. Dit levert ons structureel lagere kapitaallasten op, omdat de afschrijvingskosten worden verdeeld over een langere economische levensduur.

11. De toename van de opbrengsten uit onroerende zaakbelastingen wordt in verband met nieuw- en verbouw gerelateerd aan de geraamde ontwikkeling woonruimten vermenigvuldigd met de gemiddelde WOZ-waarde vermenigvuldigd met het ozb-tarief woningen eigenaar 2024. Dit resulteert in de volgende gemiddelde autonome stijging van de ozb-opbrengst:
    2025 € 21.000
    2026 € 49.000
    2027 € 75.000
    2028 € 95.000
    De autonome stijging van de ozb-opbrengst van niet-woningen wordt buiten beschouwing gelaten.

12. Bij de doorrekening van het Gemeentefonds houden wij rekening met:
    - het meerjarenperspectief op basis van de Decembercirculaire 2023, aangevuld met de gevolgen uit de Meicirculaire 2024 van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK);
    - de ontwikkeling van het aantal inwoners;
    - de ontwikkeling van het aantal woonruimten;
    - constante lonen en prijzen voor de begrotingsjaren 2026 tot en met 2028.

13. Het jaarlijks budget voor incidentele onvoorziene lasten:
    - budgetbevoegdheid raad € 15.000
    - budgetbevoegdheid college € 45.000

14. Het budget voor ‘incidenteel nieuw beleid’ ramen wij op € 0 voor de jaren 2025 - 2028.

15. Het budget voor ‘structureel nieuw beleid’ ramen wij op € 0 voor de jaren 2025 - 2028.

3. Financiële positie 2025-2028

In dit hoofdstuk presenteren wij het financieel beeld voor de jaren 2025-2028 met een toelichting op financiële ontwikkelingen. Om het verloop en de ontwikkelingen te kunnen volgen is dit hoofdstuk als volgt opgebouwd:
3.1 Inleiding
3.2 Ontwikkeling exploitatiesaldo
3.3 Structureel evenwicht
3.4 Ombuigingen
3.5 Actueel financieel meerjarenperspectief

De ontwikkelingen per programma presenteren wij in hoofdstuk 4. Programma's.

3.1 Inleiding

We hebben een begroting met een omvang van € 67,9 miljoen (bron: jaarschijf 2025 in de Begroting 2024). Onze reserves zijn toegenomen door de overschotten in de jaarrekeningen van de afgelopen jaren tot ruim € 53,5 miljoen, waarvan de algemene reserve bijna € 14,7 miljoen bedraagt (bron: Jaarrekening 2023). Op het oog is onze reservepositie goed. Onze begroting is robuust genoeg om op een verantwoorde manier onzekerheden op te vangen.

Voor de komende jaren blijft het financieel perspectief echter onzeker. De discussie over de rijksbijdragen vanaf 2026 loopt nog. Maar voor 2025 staat er (al) een behoorlijke druk op de jaarlijkse bijdrage van het Rijk waarvan we voor een belangrijk deel afhankelijk zijn. In de meicirculaire 2024 is de negatieve impact voor 2025 € 163.000. Omdat we scherper zijn gaan begroten en het beleid daar waar het kan versobert komen we in 2025 tot een positief structureel begrotingssaldo. Echter hebben in 2025 nog steeds een negatief begrotingssaldo door de incidentele uitgaven. De provincie toets op een structureel sluitende begroting en mogen de incidentele lasten gedekt worden door de Algemene Reserve.
Voor de jaren erna is er, ondanks de positieve bijstelling vanuit de meicirculaire 2024, nog steeds een structureel negatief begrotingsresultaat.

Ons uitgangspunt is en blijft een structureel sluitende begroting. Om dit te kunnen bereiken voeren wij een verantwoord financieel beleid dat voor 2025 vraagt om het maken van bijstellingen. Er is geen ruimte voor nieuwe ontwikkelingen. Sterker nog, gelet op de al bekende (autonome) ontwikkelingen moeten we ombuigen om te kunnen voldoen aan de uitdaging van een structureel sluitende begroting voor 2025.

3.2 Ontwikkeling exploitatiesaldo

In deze paragraaf presenteren wij het begrotingsverloop van het exploitatiesaldo in het meerjarenperspectief, inclusief de voorgestelde mutaties uit de Kadernota 2025.

bedragen x 1.000	Begroting 2025	Meerjarenperspectief 2026	2027	2028
Primitieve begroting 2024-2027	**-1.477**	**-3.225**	**-3.547**	**-3.598**
Mutaties tot en met mei	264	246	228	210
Saldo na raadsvergadering mei 2024	-1.213	-2.979	-3.319	-3.388
Bestaand beleid	-1.174	-1.070	-939	-939
Gemeenschappelijke Regelingen	-897	-885	-893	-965
Gemeentefonds	-163	1.307	1.379	1.393
Kadernota 2025 excl. dekkingsplan	-3.447	-3.627	-3.772	-3.899

De toelichtingen op de voorgestelde begrotingswijzigingen presenteren wij in hoofdstuk 4 bij de betreffende programma's. Het totaaloverzicht van de voorgestelde begrotingswijzigingen is opgenomen in bijlage 1.

3.3 Structureel evenwicht

Het volgende overzicht geeft inzicht in de opbouw van het geraamde exploitatieresultaat over de periode 2025-2028. Voor de beoordeling van een reëel en structureel sluitende begroting kijkt de provincie naar het structurele saldo **in het eerstvolgende begrotingsjaar**. Daar is het provinciaal toezicht op gebaseerd.

Actueel structureel meerjarenperspectief *bedragen x 1.000*	Begroting 2025	Meerjarenperspectief 2026	2027	2028
Actueel meerjarenperspectief 2025	-3.447	-3.627	-3.772	-3.899
Incidentele effecten	2.280	461	368	368
Actueel structureel saldo meerjarenperspectief 2025	-1.167	-3.166	-3.404	-3.531

Zoals in de inleiding aangegeven is het voor de financiële sturing belangrijk om onderscheid te maken tussen het incidenteel en structureel begrotingssaldo.

1. STRUCTUREEL: De begroting moet minimaal in het eerste begrotingsjaar structureel sluitend zijn en
2. INCIDENTEEL: Het weerstandsvermogen moet voldoende zijn om de incidentele lasten te kunnen dekken waarbij de weerstandsratio minimaal 2 is.

Zoals uit de tabel blijkt voldoen wij niet aan de eerste voorwaarde en zullen wij dus ombuigingsmaatregelen moeten nemen.

3.4 Ombuigingen

Het structureel begrotingssaldo laat voor 2025 een tekort zien. In de eerste helft van dit jaar hebben we daarom een ombuigingstraject binnen de organisatie doorlopen. We hebben onderzocht op welke onderdelen we scherper kunnen begroten en wat dit voor consequenties heeft voor de uitgaven. Ook hebben we onze inkomsten beoordeeld en gekeken naar mogelijke verhogingen.

Voor het ombuigingstraject hebben wij alle budgetten op hoofdlijnen doorlopen. In 2024 voeren wij daarnaast het project Financiële basis op orde uit. In dit project lichten we alle

budgetten kritisch door en brengen deze op de noodzakelijke hoogte. De aanvullende effecten van dit project presenteren wij in de Begroting 2025.

Voor deze ombuigingsoperatie hebben wij de volgende zaken onderzocht. De uitkomsten ervan zijn opgenomen in hoofdstuk 4 bij de betreffende programma's.

Categorie 'scherper begroten'
Het gaat hierbij om het kritisch doorlichten van de budgetten, zonder dat de wijzigingen effect hebben op het bestaande beleid.

1. Inzetten prijsindexatie/inflatiecorrectie;
   Het is een keuze om de berekende inflatiecorrectie niet door te voeren en vrij te laten vallen ter dekking van het verwachte begrotingsresultaat.
2. Uitstellen, heroverwegen of vrijvallen investeringen;
   Door uitstel van investeringen verlagen we de kapitaallasten in de eerste jaren. Dit heeft geen structureel positief effect, tenzij bepaalde investeringen geschrapt worden. Maar het schept wel financiële ruimte in de komende jaren.
   Heroverwegen heeft uiteraard wel structurele effecten. Bijvoorbeeld als lopende kredieten na 3 jaar nog niet gebruikt zijn. Dit geldt ook voor het standaard laten vrijvallen van een krediet voor als het na 5 jaar nog niet gebruikt is.
3. Verlagen kapitaallasten;
   a. door het verhogen van afschrijvingstermijnen;
      Door de hoogte van de afschrijvingstermijnen van nieuwe investeringen kritisch te beoordelen en op een realistische manier te verhogen zijn de kapitaallasten lager.
   b. door inzet (algemene) reserves;
      Door de algemene reserve deels in te zetten voor de vorming van reserves ter dekking van kapitaallasten ontstaat budgettaire ruimte in de exploitatie.
4. Risicovol begroten;
   Dit gaat nog een stapje verder dan het in de begroting 2024 opgenomen aandachtspunt van 'scherper begroten'. Op deze manier kies je er bewust voor dat sommige budgetten overschreden kunnen worden in de wetenschap dat er op andere onderdelen onderschrijdingen zijn.
5. heroverweging reserves;
   Door reserves vrij te laten vallen ontstaat incidenteel extra ruimte binnen de exploitatie.
   De geraamde saldi eind 2023 zijn:
   - Algemene reserve: € 14,7 miljoen (excl. resultaat 2023, toevoeging na raadsbesluit)
   - Bestemmingsreserves € 23 miljoen
6. Verhogen inkomsten;
   a. Door het verhogen van dekkingspercentage van heffingen;
      Het dekkingspercentage van onze leges is bij de Jaarstukken 2023 45%. De vraag hierbij is of alle kosten juist worden toegerekend. Daarnaast is er een optie om het dekkingspercentage verhogen.
   b. Verhogen OZB;
      Het verhogen van het OZB-percentage, aanvullend op de inflatiecorrectie, levert ongeveer € 62.000 per procent op.

Categorie 'versobering beleid of uitvoering':

7. Het gaat hierbij om het temporiseren of anders uitvoeren van beleidsdoelstellingen:
8. Verlagen of stopzetten van subsidieverstrekkingen en andere bijdragen;
9. Lagere kwaliteitsniveaus voor het onderhoud in de openbare ruimte, die zorgen voor een verlaging van de uitvoeringskosten;
10. Taakstelling voor verbonden partijen;

Wij moeten als gemeente de broekriem aantrekken. Het is verdedigbaar dat onze partners dit naar evenredigheid ook doen. Deze actie geven we ook aan bij onze verbonden partijen.

In deze kadernota schetsen we de mogelijke keuzes die gemaakt moeten worden als oplossingsrichtingen om de begroting in 2025 structureel sluitend te krijgen. Op basis hiervan doen wij uw raad een voorstel om de uitgangspunten en de voorgestelde ombuigingen in het dekkingsplan voor de begroting 2025-2028 vast te stellen.
Fundamentele beleidskeuzes leggen wij u voor bij de Begroting 2025 of Kadernota 2026.

3.5 Actueel financieel meerjarenperspectief

In deze paragraaf presenteren wij het actuele financieel meerjarenperspectief voor de jaren 2025 tot en met 2028.

	Begroting	Meerjarenperspectief		
bedragen x 1.000	2025	2026	2027	2028
Actuele stand Kadernota 2025 excl. dekkingsplan	**-3.447**	**-3.627**	**-3.772**	**-3.899**
Dekkingsplan				
Dekkingsplan - scherper begroten	1.220	1.146	1.146	1.146
Dekkingsplan - versobering beleid of uitvoering	378	388	397	407
Totaal dekkingsplan	**1.599**	**1.534**	**1.544**	**1.553**
Kadernota 2025 incl. dekkingsplan	**-1.848**	**-2.093**	**-2.228**	**-2.346**
Incidentele effecten	2.265	461	368	368
Meerjarenperspectief - structureel	417	-1.632	-1.860	-1.978

Na de verwerking van de ombuigingen in het dekkingsplan resteert een verwacht structureel begrotingssaldo van € 416.000 positief. Hierdoor voldoen we aan ons streven om de structurele lasten te dekken door structurele baten.

Op basis van nieuwe provinciale richtlijnen is het toegestaan maximaal 10% van de 'vrije' algemene reserve in te zetten ter dekking van structurele tekorten. De 'vrije' algemene reserve is de algemene reserve minus het berekende bedrag aan risico's.

Doordat de begrotingssaldi in de jaren 2026 en verder nog niet structureel sluitend zijn hebben we in deze jaren deze 'vrije' algemene reserve ingezet. Ondanks deze inzet zijn deze jaren nog steeds niet structureel sluitend. Fundamentele beleidskeuzes voor deze jaren vinden plaats in de uitwerking richting de begroting of in de Kadernota 2026.

Inzicht in de gevolgen van de inzet algemene reserve
In de volgende tabel geven wij u inzicht in de mutaties van de algemene reserve om vervolgens te kunnen bepalen wat we maximaal uit de algemene reserve kunnen inzetten. Om een zo volledig mogelijk beeld te geven hebben we de voorgestelde storting van het rekeningresultaat 2023 en de extra rijksuitkering in boekjaar 2024 vanuit de meicirculaire 2024 al verwerkt in deze tabel. Uiteraard zal uw raad hierover nog een besluit nemen en kunnen deze bedragen nog veranderen en zal dit leiden tot minder of meer inzet algemene reserve.

Bedragen x € 1.000	2024	2025	2026	2027	2028
Stand per 01-01	**14.712**	**13.235**	**11.005**	**9.749**	**8.711**
Stortingen:					
Resultaatbestemming 2023	2.700	0	0	0	0
Reeds besloten storting in AR	35	35	35	35	35
Onttrekkingen:					
Reeds besloten onttrekking in AR	-500	0	0	0	0
Begrotingssaldo 2024	-4.425	0	0	0	0
Meicirculaire 2024 (boekjaar 2024)	713				
Kadernota 2025 (incidenteel)	0	-2.265	-461	-368	-368
Kadernota 2025 inzet AR (structureel)	0	0	-831	-705	-601
Stand per 31-12	**13.235**	**11.005**	**9.749**	**8.711**	**7.777**
Risico's uit jaarrekening 2023 (excl grex)	-2.700	-2.700	-2.700	-2.700	-2.700
Vrij beschikbare algemene reserve	**10.535**	**8.305**	**7.049**	**6.011**	**5.077**
Max. inzet alg.res. (10% van stand 1-1)		**1.054**	**831**	**705**	**601**

In de volgende tabel geven wij u inzicht in de gevolgen van het inzetten van de 'vrije' algemene reserve ter dekking van het structurele begrotingssaldo.

Bedragen x € 1.000	2024	2025	2026	2027	2028
Saldo Kadernota 2025 (structureel)		416	-1.632	-1.860	-1.978
Inzet 'vrije' algemene reserve		0	836	709	605
Resterende structurele tekort		**416**	**-797**	**-1.151**	**-1.373**
Nog inzetbaar algemene reserve		1.054	0	0	0

Zoals uit de tabel blijkt biedt de provinciale richtlijn voor 2025 nog enige ruimte. Voor de jaren daarna wordt de beschikbare ruimte in de algemene reserve binnen de kaders van de provinciale voorschriften volledig ingezet en moeten er alsnog aanvullende maatregelen genomen worden voor een structureel sluitende begroting.

4. Programma's

Programma 1. Burger en bestuur

Portefeuillehouders

Burgemeester De Boer

Financiën

Onderstaande tabel geeft het verloop van het programmasaldo weer.

bedragen x 1.000	Begroting 2025	Meerjarenperspectief 2026	2027	2028
Primitieve begroting 2024-2027	**-881**	**-882**	**-876**	**-876**
Mutaties tot en met mei	0	0	0	0
Saldo na Raadsvergadering mei 2024	-881	-882	-876	-876
Gemeenschappelijke Regelingen	-39	-39	-39	-39
Saldo excl. dekkingsplan	-921	-922	-916	-916
Dekkingsplan - scherper begroten	76	17	17	17
Dekkingsplan - versobering beleid of uitvoering	95	95	95	95
Saldo incl. dekkingsplan	-750	-810	-804	-804

Onderstaand worden de financiële mutaties uit de Kadernota 2025 toegelicht.

bedragen x 1.000		**Begroting 2025**	**Meerjarenperspectief 2026**	**2027**	**2028**
Gemeenschappelijke Regelingen		**-39**	**-39**	**-39**	**-39**
Bestuurlijke samenwerking - concept-begroting 2025 MRE		**-39**	**-39**	**-39**	**-39**
	Lasten	-39	-39	-39	-39

De aangeboden concept-begroting 2025 van de MRE (deze is eerder voor zienswijze bij uw raad geweest) leidt in totaal tot een budgettair nadeel in 2025 van € 41.383 (structureel).
Deze mutatie heeft gevolgen in programma 1 (bestuur) zijnde € 39.431, programma 4 (economische ontwikkelingen) zijnde -/-€ 4.640 en in programma 6 (archief) zijnde € 6.592.

Dekkingsplan - scherper begroten		**76**	**17**	**17**	**17**
Rekenkamercommissie - budget verlagen		**17**	**17**	**17**	**17**
	Lasten	38	38	38	38
	Baten	-21	-21	-21	-21

Het blijkt jaarlijks dat de rekenkamer het beschikbare budget niet volledig nodig heeft. Op basis van de gemaakte afspraken wordt een deel hiervan overgeheveld naar het volgende jaar. Wij stellen voor in het kader van scherper begroten deze systematiek aan te passen en het budget structureel te verlagen naar het benodigde niveau.

Op basis van de ervaringen van de afgelopen jaren zijn er geen gevolgen. Dit voorstel moet nog wel besproken worden met de gemeente Gemert-Bakel.

Riolering - vegen en maaien bermen en sloten		**0**	**0**	**0**	**0**
	Lasten	-31	-31	-31	-31
	Baten	31	31	31	31

Wij stellen u voor om de budgetten voor het vegen van wegen en het maaien van bermen en sloten structureel te verlagen met € 19.560 en € 11.000 en gelijktijdig de bijdrage uit de rioleringsvoorziening aan dit budget te verhogen met hetzelfde bedrag. Hierdoor blijft het feitelijk uitvoeringsbudget gelijk.

De verwachting is dat bovenstaande niet leidt tot een hogere inwonersbijdrage. Maar bij de doorrekening van het nog vast te stellen nieuwe water en rioleringsprogramma (Wrp), kan een hoger of lager tarief tot gevolg hebben. Voorheen was dit het gemeentelijke rioleringsplan (GRP).

Deze mutatie betreft programma 1 (riolering) en programma 3 (openbaar groen). In programma 1 is de mutatie budgetneutraal omdat de hogere uitgaven worden gedekt door de voorziening riolering. In programma 3 leidt dit tot een voordeel van € 19.560 door een verlaging van de kosten.

Verkiezingen - raming verkiezingen		**59**	**0**	**0**	**0**
	Lasten	59	0	0	0

In de begroting is een jaarlijks budget van € 59.000 opgenomen voor verkiezingen. Er zijn niet jaarlijks verkiezingen. We stellen voor om enkel in de jaren dat er geplande verkiezingen zijn een budget in de begroting te reserveren. Effect hiervan is dat, als er extra verkiezingen worden gehouden, er extra budget gevraagd moet worden.

Er zijn geen gevolgen.

Dekkingsplan - versobering beleid of uitvoering		**95**	**95**	**95**	**95**
Afval - kwijtschelding		**45**	**45**	**45**	**45**
	Baten	45	45	45	45

Volgens de financiële voorschriften is het toegestaan om kosten van kwijtschelding afvalstoffenheffing mee te rekenen in het tarief afvalstoffenheffing. Gelet op onze financiële uitdagingen stellen wij u voor dit met ingang van 2025 in te voeren.

Hierdoor is het mogelijk dat het tarief in het kader van de kostendekkendheid (beperkt) verhoogd moet worden.

Riolering - kwijtschelding		**50**	**50**	**50**	**50**
	Baten	50	50	50	50

Volgens de financiële voorschriften is het toegestaan om de kosten van kwijtschelding rioolheffing toe te rekenen aan het taakveld riolering. Hierdoor ontstaat er een voordeel voor het begrotingssaldo, omdat deze dan via de voorziening egalisatie rioolheffing verrekend wordt.

De verwachting is dat bovenstaande niet leidt tot een hogere inwonersbijdrage. Maar bij de doorrekening van het nog vast te stellen nieuwe water en rioleringsprogramma (Wrp), kan een hoger of lager tarief tot gevolg hebben. Voorheen was dit het gemeentelijke rioleringsplan (GRP).

Programma 2. Veiligheid

Portefeuillehouders

Burgemeester De Boer

Financiën

Onderstaande tabel geeft het verloop van het programmasaldo weer.

bedragen x 1.000	Begroting 2025	Meerjarenperspectief 2026	2027	2028
Primitieve begroting 2024-2027	**-1.981**	**-1.980**	**-1.983**	**-1.983**
Mutaties tot en met mei	0	0	0	0
Saldo na Raadsvergadering mei 2024	-1.981	-1.980	-1.983	-1.983
Gemeenschappelijke Regelingen	-76	-76	-76	-76
Bestaand beleid	-7	-7	-7	-7
Saldo excl. dekkingsplan	-2.064	-2.064	-2.067	-2.066
Dekkingsplan - scherper begroten	3	3	3	3
Saldo incl. dekkingsplan	-2.061	-2.061	-2.064	-2.063

Onderstaand worden de financiële mutaties uit de Kadernota 2025 toegelicht.

bedragen x 1.000		**Begroting 2025**	**Meerjarenperspectief 2026**	**2027**	**2028**
Gemeenschappelijke Regelingen		**-76**	**-76**	**-76**	**-76**
Veiligheidsregio - concept-begroting 2025 VRBZO		**-76**	**-76**	**-76**	**-76**
	Lasten	-76	-76	-76	-76

De aangeboden concept-begroting 2025 van de VRBZO leidt tot hoger budget in 2025 van structureel € 76.420 (index 5,50%).

Bestaand beleid		**-7**	**-7**	**-7**	**-7**
Peelland Interventie Team (PIT) - extra inzet		**-7**	**-7**	**-7**	**-7**
	Lasten	-7	-7	-7	-7

Dit betreft extra personele ondersteuning van het Peelland Interventie Team (PIT). Dit is ook in de Driehoek Peelland afgestemd.

Dekkingsplan - scherper begroten		**3**	**3**	**3**	**3**
Brandweerkazerne - electra		**3**	**3**	**3**	**3**
	Lasten	3	3	3	3

Ons voorstel is om de begrote energiekosten voor brandweerkazerne niet meer op te nemen. Het budget wordt niet gebruikt.
Deze bezuiniging heeft geen gevolgen.

Programma 3. Woon- en leefklimaat

Portefeuillehouders

Wethouder Briels
Wethouder Slaets-Sonneveldt
Wethouder Van den Berkmortel

Financiën

Onderstaande tabel geeft het verloop van het programmasaldo weer.

bedragen x 1.000	Begroting 2025	Meerjarenperspectief 2026	2027	2028
Primitieve begroting 2024-2027	**-11.239**	**-9.871**	**-9.984**	**-10.135**
Mutaties tot en met mei	264	246	228	210
Saldo na Raadsvergadering mei 2024	-10.975	-9.625	-9.756	-9.925
Gemeenschappelijke Regelingen	-269	-269	-269	-269
Bestaand beleid	-38	-55	-13	-72
Saldo excl. dekkingsplan	-11.282	-9.949	-10.038	-10.266
Dekkingsplan - scherper begroten	384	384	384	384
Dekkingsplan - versobering beleid of uitvoering	91	100	110	119
Saldo incl. dekkingsplan	-10.807	-9.464	-9.544	-9.763

Onderstaand worden de financiële mutaties uit de Kadernota 2025 toegelicht.

bedragen x 1.000	**Begroting 2025**	**Meerjarenperspectief 2026**	**2027**	**2028**
Gemeenschappelijke Regelingen	**-269**	**-269**	**-269**	**-269**
Milieu - concept-begroting ODZOB 2025	**-269**	**-269**	**-269**	**-269**
Lasten	-269	-269	-269	-269

Op grond van de concept-(meerjaren)begroting 2025 van de ODZOB wordt de totaalbijdrage aan de ODZOB verhoogd.

Bestaand beleid	**-38**	**-55**	**-13**	**-72**
Bermen en sloten - aanbesteding	**-64**	**-64**	**-64**	**-64**
Lasten	-64	-64	-64	-64

Op basis van de hoger uitgevallen aanbesteding voor het onderhoud van de bermen en sloten is een aanvullend budget van € 64.000 (structureel) nodig. In hoofdlijnen is dit als volgt te verklaren:
1. In het nu aan te besteden bestek zijn de meest actuele (= grotere) slootlengtes opgenomen.
2. Op verzoek van uw raad werd in dit bestek ook het bestrijden van Japanse Duizendknoop opgenomen. Kosten hiervoor worden geraamd op € 49.000; afzonderlijk budget hiervoor is nog niet beschikbaar.
3. Een (door Bizob reëel geachte) kostenstijging ten opzichte van het voorgaande bestek.

		88	**83**	**79**	**74**
Bomenbeheer - omzetting bomenvervangingsplan					
	Lasten	88	83	79	74

Op grond van de gewijzigde voorschriften moeten vervangingen van bomen als investering worden verantwoord. Dit betekent dat lasten over meerdere jaren worden uitgesmeerd en er een financieel voordeel in de eerste jaren ontstaat.

Dit is een administratieve wijzigingen die verder geen gevolgen heeft.

Bomenbeheer - zorgplicht		**-18**	**-18**	**-18**	**-18**
	Lasten	-18	-18	-18	-18

Om aan de wettelijke zorgplicht te kunnen voldoen is het noodzakelijk het budget bomenbeheer structureel met 15% te verhogen.

Openbare verlichting - telemanagementsystemen en energieverbruik		**-8**	**-8**	**-8**	**-8**
	Lasten	-8	-8	-8	-8

Voorgesteld wordt het budget 'Openbare verlichting' structureel met € 8.000 te verhogen als gevolg van toenemende abonnementskosten van de telemanagementsystemen en de gestegen energiekosten. Dit laatste is noodzakelijk als gevolg van toegenomen transportkosten en energiebelasting.

Ruimtelijke ordening - programmamanager Peelgemeenten		**-36**	**-46**	**0**	**0**
	Lasten	-36	-46	0	0

In de begroting 2024 hebben wij budget beschikbaar gesteld voor de invulling van een programmamanager voor de Peelgemeenten. Deze gaat zich bezighouden met de integrale borging van de
ontwikkelstrategie De Peel en zal (samen met de ambtelijke en bestuurlijke organisatie) met voorstellen komen om onze realisatiekracht, zowel intern als extern, te versterken. De invulling hiervan is duurder uitgevallen. Aanvullend is de secretariële en projectondersteuning ingericht.

Verkeersmaatregelen - Bakelseweg naar 60 km/uur		**0**	**-2**	**-2**	**-2**
	Lasten	0	-2	-2	-2

Begin maart is een brief ingekomen van een aantal bewoners van de Bakelseweg met het verzoek om gelijktijdig met het asfaltonderhoud de maximumsnelheid op de weg te verlagen naar 60 km/uur. Voor een geloofwaardige snelheid van 60 km/uur is het van belang om ook op enkele plaatsen snelheidsremmende maatregelen te nemen, zodat de instelling van een 60 km/uur-zone ook logisch is voor de weggebruikers.
Het voorstel is om door werk met werk te maken deze afwaardering op een verantwoorde wijze te realiseren door een extra budget beschikbaar te stellen van € 60.000. De jaarlijkse kapitaallasten bedragen € 2.100.
Deze werkzaamheden zijn ook afgestemd met Gemert-Bakel.

Verkeersmaatregelen - bijdrage kosten iVRI op kruising N272-Peeleindseweg		**0**	**0**	**0**	**-2**
	Lasten	0	0	0	-2

Voor de ombouw van de kruising zelf is enkele jaren geleden een krediet beschikbaar gesteld. Uit nieuwe berekeningen van de provincie blijkt dat de kosten nu hoger zijn. Omdat wij de bedragen niet indexeren komen we nu budget te kort.
Op 20 maart 2024 hebben we van de provincie de kosten ontvangen. Deze bedragen € 25.000 meer dan indertijd is geraamd.
De jaarlijkse kapitaallasten bedragen bijna € 2.000 met ingang van 2027.

Verkeersmaatregelen - snelfietsroute		**0**	**0**	**0**	**-53**
	Lasten	0	0	0	-53

De verwachting is dat de kosten van de snelfietspaden veel hoger uitvallen dan in 2016 geraamd. Vooruitlopend hierop ramen wij de kapitaallasten van de projecten welke in de periode 2025-2028 gereedkomen. Dit betreft als eerste de bijdrage in de snelfietsroutes Gemert-Eindhoven en Gemert-Helmond. De voorlopige inschatting van het gevraagde investeringsbudget is € 1.500.000, de structurele lasten zijn € 52.500.

Dekkingsplan - scherper begroten		**384**	**384**	**384**	**384**
Gladheidsbestrijding en calamiteiten - verlaging budget		**16**	**16**	**16**	**16**
	Lasten	40	40	40	40
	Baten	-24	-24	-24	-24

Voorgesteld wordt om het budget Gladheidsbestrijding met ingang van 2025 af te ramen met € 40.000, onder andere in verband met minder strenge winters. In dit budget zit ook de calamiteitenbestrijding voor onze gemeente door Blink. Deze calamiteitenbestrijding betreft vooral de schade door anderen toegebracht aan wegdekken (olielekkages/-sporen) en straatmeubilair. Minder calamiteiten betekent vanzelfsprekend minder verhaalkans op de mogelijke daders. De inkomstenkant hangt hiermee samen (60%) en zal ook afgeraamd worden naar € 24.000. Deze mutatie heeft geen gevolgen voor de verkeersveiligheid. Mocht er alsnog strenge winters optreden dan zullen we de financiële gevolgen melden.

Groenbeleidsplan - groenrenovatie		**14**	**14**	**14**	**14**
	Lasten	14	14	14	14

Dit budget wordt gebruikt voor niet planmatige groenrenovaties. Dat zijn dus niet de voorziene omvormingen t.b.v. verhoging van de biodiversiteit waarover de raad in december 2023 een besluit heeft genomen met de vaststelling van het Groenbeheerplan 2023. Wij stellen u voor het budget voor de niet planmatige groenrenovatie met 30% te verlagen. Gevolg zal zijn dat er iets minder financiële ruimte is om incidenteel groen te renoveren en dat er soms langer gewacht moet worden voordat een ‘versleten’ groenvak opnieuw aangeplant kan worden.

Grootschalige energieopwek - verlaging budget		**25**	**25**	**25**	**25**
	Lasten	25	25	25	25

Deze begrotingspost kan met € 25.000 verlaagd worden, omdat nieuwe grootschalige energieopwek-projecten de komende jaren niet verwacht worden als gevolg van de netcongestie.

Er zijn geen gevolgen, er vinden de komende jaren geen grote projecten plaats.

Omgevingswet - aanpassing werkbudget		**53**	**53**	**53**	**53**
	Lasten	53	53	53	53

Wij stellen u voor om de structurele budgetten vanaf 2025 ter waarde van € 53.124 vrij te laten vallen. Via een separaat raadsvoorstel wordt u voorgesteld om het saldo uit de budgetoverheveling (en resultaatbestemming decembercirculaire 2023) voor de Omgevingswet te

storten in een bestemmingsreserve voor de Omgevingswet. Met deze middelen uit boekjaar 2024 is het budget voor de komende jaren afdoende waardoor het structureel saldo kan vrijvallen.
Er zijn geen gevolgen.

Openbaar groen - onderhoud hondenuitlaatplaatsen		**43**	**43**	**43**	**43**
	Lasten	43	43	43	43

We stoppen met het faciliteren van hondenuitlaatplaatsen. Hondenbezitters hebben een opruimplicht. De opgeheven uitlaatstroken en losloopterrein worden meegenomen in het reguliere onderhoud. Daar waar nodig worden afvalbakken bijgeplaatst.

Riolering - vegen en maaien bermen en sloten		**31**	**31**	**31**	**31**
	Lasten	31	31	31	31

Wij stellen u voor om de budgetten voor het vegen van wegen en het maaien van bermen en sloten structureel te verlagen met € 19.560 en € 11.000 en gelijktijdig de bijdrage uit de rioleringsvoorziening aan dit budget te verhogen met hetzelfde bedrag. Hierdoor blijft het feitelijk uitvoeringsbudget gelijk.

De verwachting is dat bovenstaande niet leidt tot een hogere inwonersbijdrage. Maar bij de doorrekening van het nog vast te stellen nieuwe water en rioleringsprogramma (Wrp), kan een hoger of lager tarief tot gevolg hebben. Voorheen was dit het gemeentelijke rioleringsplan (GRP).

Deze mutatie betreft programma 1 (riolering) en programma 3 (openbaar groen). In programma 1 is de mutatie budgetneutraal omdat de hogere uitgaven worden gedekt door de voorziening riolering. In programma 3 leidt dit tot een voordeel van € 19.560 door een verlaging van de kosten.

Verblijfsbelasting - invoering		**150**	**150**	**150**	**150**
	Lasten	-5	-5	-5	-5
	Baten	155	155	155	155

Het voornemen is om per 1 januari 2025 verblijfsbelasting in te voeren. Hierover neemt uw raad na de zomer een besluit. Uit de eerste berekeningen blijkt de verwachte opbrengst hoger te zijn dan eerder werd aangenomen.
Dit betreft een negatieve mutatie van -€ 50.000 in programma 6 (correctie raming extra toeristenbelasting naar programma 3) en een positieve mutatie van 150.000 in programma 3. Mutatie in programma 3 betreft de correctie van € 50.000 en een bijstelling van verwachte toeristenbelasting van € 105.000, daarnaast ook extra kosten, zijnde € 5.000 die samenhangen met de inning hiervan.

Er zijn geen gevolgen. Dit betreft de invoering van het door u gewenste beleid.

Verkeersmaatregelen - stelpost verkeer		**20**	**20**	**20**	**20**
	Lasten	20	20	20	20

Door budgetten samen te voegen en deze beter te begroten is er geen noodzaak meer voor een stelpost. De administratie is hierdoor ook vereenvoudigd.

Deze wijziging heeft verder geen gevolgen.

Woon- en leefklimaat - diverse kleinere ombuigingen		**32**	**32**	**32**	**32**
	Lasten	32	32	32	32

Wij stellen u voor binnen het programma 3. Woon- en leefklimaat een aantal budgetten te verlagen.
- Beheervergoeding bosbeheer o.b.v. de overeenkomst
- Energiebesparing o.b.v. feitelijke uitgaven
- Klimaatadapatie - lagere bijdrage aan derden o.b.v. ervaringscijfers
- Openbare verlichting - schilderen lichtmasten

Dit heeft verder geen gevolgen voor de uitvoering.

Dekkingsplan - versobering beleid of uitvoering		**91**	**100**	**110**	**119**
Temporiseren omvormingen vanuit het groenbeheerplan 2023		**15**	**24**	**34**	**43**
	Lasten	15	24	34	43

Wij stellen voor om het tempo waarin de in het Groenbeheerplan 2023 voorgestelde omvormingen ten behoeve van de vergroting van de biodiversiteit te vertragen. De doelstelling is om 75% van het areaal openbaar groen biodiverser in te richten en/of te onderhouden. Deze doelstelling willen wij overeind houden, maar in plaats van hier 15 jaar over te doen, kiezen we er voor om er 20 jaar de tijd voor te nemen. Er zijn dus geen gevolgen voor de ambitie, maar wel voor het tijdpad.

Wegen -onderhoud verhardingen		**70**	**70**	**70**	**70**
	Lasten	70	70	70	70

Bij het vaststellen van het ‘Wegenbeleid 2024’, besloot de gemeenteraad het budget ‘incidenteel onderhoud wegen’ structureel te verhogen met € 216.325 tot een totaal van € 270.000.
Deze verhoging van het budget voor klein onderhoud maakte het mogelijk om in een vroeg stadium plaatselijke reparaties uit te voeren. Vanaf 2024 wordt hiermee met name extra ingezet op het oplossen van de toenemende meldingen en boomwortelklachten. Door deze aanpak worden preventief eventuele ongelukken en/of schade aan derden voorkomen: ook de levensduur van een wegvak wordt ermee verlengd. Door de verlaging van € 70.000 worden reparaties iets minder snel uitgevoerd, is er een kans dat klachten minder snel afgehandeld worden.

Woonwagencentra - vervallen krediet		**6**	**6**	**6**	**6**
	Lasten	6	6	6	6

Dit betreft het beschikbare gestelde krediet 'Renovatie 8 sanitaire units woonwagencentrum AR. De werkzaamheden worden voor de zomer afgerond, de totale kosten bedragen ca.€ 80.000, terwijl € 200.000 is begroot. Het restantkrediet kan afgeraamd worden waardoor de kapitaallasten kunnen worden verlaagd.
Dit voorstel heeft geen gevolgen.

Programma 4. Economie en werkgelegenheid

Portefeuillehouders

Wethouder Briels
Wethouder Slaets-Sonneveldt
Wethouder Van den Berkmortel

Financiën

Onderstaande tabel geeft het verloop van het programmasaldo weer.

bedragen x 1.000	Begroting 2025	Meerjarenperspectief 2026	2027	2028
Primitieve begroting 2024-2027	**-576**	**-476**	**-476**	**-476**
Mutaties tot en met mei	0	0	0	0
Saldo na Raadsvergadering mei 2024	-576	-476	-476	-476
Gemeenschappelijke Regelingen	5	5	5	5
Bestaand beleid	-12	-12	-12	-12
Saldo excl. dekkingsplan	-583	-483	-483	-483
Dekkingsplan - scherper begroten	20	20	20	20
Saldo incl. dekkingsplan	-563	-463	-463	-463

Onderstaand worden de financiële mutaties uit de Kadernota 2025 toegelicht.

bedragen x 1.000	Begroting 2025	Meerjarenperspectief 2026	2027	2028
Gemeenschappelijke Regelingen	**5**	**5**	**5**	**5**
Bestuurlijke samenwerking - concept-begroting 2025 MRE	**5**	**5**	**5**	**5**
Lasten	5	5	5	5

De aangeboden concept-begroting 2025 van de MRE (deze is eerder voor zienswijze bij uw raad geweest) leidt in totaal tot een budgettair nadeel in 2025 van € 41.383 (structureel).
Deze mutatie heeft gevolgen in programma 1 (bestuur) zijnde € 39.431, programma 4 (economische ontwikkelingen) zijnde -/-€ 4.640 en in programma 6 (archief) zijnde € 6.592.

Bestaand beleid	**-12**	**-12**	**-12**	**-12**
Ozb-opbrengst - Ondernemersfonds	**-12**	**-12**	**-12**	**-12**
Lasten	-12	-12	-12	-12

Uit de berekening van de OZB-tarieven op basis van de begroting 2024 volgt een aanpassing van de raming van het deel van de OZB dat ten gunste komt aan het Ondernemersfonds. Deze wijziging heeft een structureel effect. Deze mutatie wordt gepresenteerd in programma 3 (positief) en 4 (negatief). Per saldo is het budgetneutraal.

Dekkingsplan - scherper begroten		**20**	**20**	**20**	**20**
Economische aangelegenheden - stelpost economie		**20**	**20**	**20**	**20**
	Lasten	20	20	20	20

De vaste posten in het werkbudget economie zijn nu scherper geraamd. Er worden jaarlijks wel een aantal incidentele uitgaven uit dit budget betaald.

In de toekomst kan het gevolg zijn dat zich incidenteel een overschrijding voordoet, dit valt binnen ons uitgangspunt op scherper te begroten.

Programma 5. Gezondheid, welzijn, zorg en onderwijs

Portefeuillehouders

Wethouder Briels
Wethouder Slaets-Sonneveldt

Financiën

Onderstaande tabel geeft het verloop van het programmasaldo weer.

bedragen x 1.000	Begroting 2025	Meerjarenperspectief 2026	2027	2028
Primitieve begroting 2024-2027	**-22.237**	**-22.079**	**-22.399**	**-22.514**
Mutaties tot en met mei	0	0	0	0
Saldo na Raadsvergadering mei 2024	-22.237	-22.079	-22.399	-22.514
Gemeenschappelijke Regelingen	-537	-526	-533	-606
Bestaand beleid	-1.160	-1.173	-1.170	-1.189
Saldo excl. dekkingsplan	-23.934	-23.777	-24.102	-24.308
Dekkingsplan - scherper begroten	245	230	230	230
Dekkingsplan - versobering beleid of uitvoering	193	193	193	193
Saldo incl. dekkingsplan	-23.496	-23.354	-23.679	-23.885

Onderstaand worden de financiële mutaties uit de Kadernota 2025 toegelicht.

bedragen x 1.000		**Begroting 2025**	**Meerjarenperspectief 2026**	**2027**	**2028**
Gemeenschappelijke Regelingen		**-537**	**-526**	**-533**	**-606**
Basis gezondheidsdienst - concept-begroting 2025 GGD		**-67**	**-67**	**-67**	**-67**
	Lasten	-67	-67	-67	-67

De aangeboden concept-begroting 2025 van de GGD leidt tot een verhoging van het budget in 2025 van € 67.374 (structureel).

Bijstand - concept-begroting 2025 Senzer		**-74**	**-65**	**-72**	**-145**
	Lasten	-236	-237	-263	-335
	Baten	162	173	190	190

De aangeboden concept-begroting 2025 van Senzer leidt tot een nadelige bijstelling van structureel € 74.239 in 2025, oplopend naar structureel € 145.150 in 2028.

GR Peelgemeenten - concept-begroting 2025		**-396**	**-393**	**-393**	**-393**
	Lasten	-396	-393	-393	-393

De aangeboden concept-begroting 2025 van de GR Peelgemeenten leidt tot een budgettair nadeel in 2025 van € 347.774 (structureel).

Deel WMO (prog 5)	142.885
Deel Jeugd (prog 5)	182.225
Deel BMS (prog 5)	61.495
Deel Inburgering (prog 5)	90.767
Aframing uitv.kosten inburgering (prog 5)	-31.698
Dekking koersagenda (prog 5)	-50.000
Bijstelling loonsom trajectreg. (prog 6)	-239.700
Vervallen dekking vergoeding trajectreg. (prog 6)	191.800

De mutatie inburgering en trajectregisseur houden verband met omzetting dienstverband naar de GR Peelgemeenten. Hierover is de raad reeds eerder geïnformeerd.

Bestaand beleid		**-1.160**	**-1.173**	**-1.170**	**-1.189**
Bijstand zelfstandigen - heroriëntatie en schuldhulpverlening		**-19**	**-19**	**-19**	**-19**
	Lasten	-19	-19	-19	-19

Er is onvoldoende budget om een van onze wettelijke taak schuldhulpverlening aan ondernemers uit te kunnen uitoefenen, namelijk schuldhulpverlening aan ondernemers bieden. We gaan er vanuit dat er volgend jaar eenzelfde beroep op wordt gedaan als in 2023. De bijdrage hiervoor is op basis van het aantal cliënten.

Ontmoetingscentrum BD - voorbereidingskrediet		**0**	**-7**	**0**	**0**
	Lasten	0	-7	0	0

Ter voorbereiding op de toekomstige ontwikkeling van het ontmoetingscentrum is een voorbereidingskrediet van € 200.000 nodig. Dit krediet kan ten laste van reeds verwerkte investeringsbudget van € 9 miljoen in 2026 worden gebracht. Dit resulteert in incidentele extra kapitaallasten in 2026 van € 7.000.

Sporthal D'n Ekker - toezicht- en beheerkosten		**38**	**38**	**38**	**38**
	Lasten	38	38	38	38

Vanwege de dubbele verwerking van een begrotingswijziging in de 1e tussenrapportage 2023 (bijstelling vanwege indexering en aanpassing fiscale labelling) kan het budget structureel worden afgeraamd met € 38.066.

Wet inburgering - subsidieverlening en programmakosten		**-157**	**-157**	**-157**	**-157**
	Lasten	-422	-422	-422	-422
	Baten	265	265	265	265

In 2023 is de begroting voor het jaar 2024 opgesteld. Toen kon nog niet ingeschat worden hoe de Specifieke Uitkering (SPUK) bepaald werd.
Naar aanleiding van de (voorlopige) SPUK beschikkingen kan beter ingeschat worden wat de daadwerkelijke kosten voor de LEV groep zijn. De Lev Groep heeft dit jaar (2024) te weinig subsidie ontvangen (structureel nadeel van € 157.000 m.b.t. inburgeringsactiviteiten. De aankomende jaren (4 jaar) wordt dit verrekend met € 157.000 per jaar.

Wet sociale werkvoorziening - participatie-deel Senzer		**-71**	**-77**	**-82**	**-100**
	Lasten	-71	-77	-82	-100

Bij de conversie naar de nieuwe financieringssystematiek van de GR Senzer in 2024 hebben wij een verschil geconstateerd tussen de af te dragen participatie-delen (Wsw + Beschut Werk) aan Senzer versus de hiervoor geraamde afdrachten. Hierdoor ontstaat een nadelig verschil.

Zorgkosten Sociaal Domein - actualisatie nav rapportage Q3-2023		**-120**	**-120**	**-120**	**-120**
	Lasten	-120	-120	-120	-120

Begin november 2023 is vanuit de GR Peelgemeenten de 3e kwartaalrapportage 2023 aangeleverd met daarin een geactualiseerde prognose zorgkosten 2024. Op basis hiervan vindt nu een bijstelling plaats van de zorgkosten Sociaal Domein (Wmo, Jeugd en Bijzondere bijstand, Minimabeleid & Schuldhulpverlening).
Deze bijstelling resulteert per saldo in een structureel nadeel van € 120.000.

Zorgkosten Sociaal Domein - actualisatie nav voorlopige Jaarrapportage 2023		**-830**	**-830**	**-830**	**-830**
	Lasten	-830	-830	-830	-830

Na de 3e kwartaalrapportage 2023 is medio maart 2024 vanuit de GR Peelgemeenten een voorlopige Jaarrapportage 2023 aangeleverd. Hierin zijn de verder geactualiseerde prognose zorgkosten 2024 opgenomen, aangevuld met een doorkijk naar 2025. Op basis hiervan vindt nu een bijstelling plaats van de zorgkosten Sociaal Domein (Wmo, Jeugd en Bijzondere bijstand, Minimabeleid en Schuldhulpverlening).
Deze bijstelling resulteert, bovenop de al eerder benoemde nadeel van € 120.000, per saldo in een aanvullend structureel nadeel van € 830.000.

Dekkingsplan - scherper begroten		**245**	**230**	**230**	**230**
Brede SPUK GALA-middelen - stelpost		**20**	**20**	**20**	**20**
	Lasten	20	20	20	20

Op de stelpost brede SPUK zijn de rijksgelden die we ontvangen voor de uitvoering van ons lokale plan van aanpak Gezond en Actief Leven Akkoord geraamd. Op de onderdelen gezondheid en sociale basis zetten we ook al in vanuit andere budgetten. Door die budgetten te gebruiken in onze verantwoording, kunnen we deze € 20.000 vrij laten vallen. Omdat we de rijksgelden nog steeds kunnen verantwoorden hoeven we die niet terug hoeven te betalen aan het Rijk.

Gemeenschapshuizen - subsidie SDL		**35**	**35**	**35**	**35**
	Lasten	35	35	35	35

Wij stellen u voor om de begroting van de jaarlijkse subsidie voor SDL met € 35.000 te corrigeren. Deze subsidie is structureel te hoog geraamd. Het restant begrotingsbedrag is € 274.500.
Deze maatregel heeft geen directe gevolgen. Naar verwachting zullen de resultaten van SDL structureel verbeteren als gevolg van alle te nemen acties voor het meer bruisend maken van de MFA's.

Maatwerkwerkvoorzieningen in natura - uitzonderlijk maatwerk		**50**	**50**	**50**	**50**
	Lasten	50	50	50	50

Het uitzonderlijk maatwerk budget heeft een hoogte van € 167.000. De afgelopen jaren is er minder uitgegeven, waardoor een aframing van € 50.000 mogelijk is.
Het huidige voorstel heeft daarom geen gevolgen.

Onderwijshuisvesting - integraal huisvestingsplan (IHP)		**15**	**0**	**0**	**0**
	Lasten	15	0	0	0

We kunnen op de begeleiding van de planvorming voor het IHP incidenteel € 15.000 besparen. De kosten voor begeleiding voor 2025 zijn begroot op € 80.000. Op basis van de inschrijvingen kunnen wij dit budget met € 15.000 aframen.
Deze ombuiging heeft geen gevolgen voor de uitvoering/het opstellen van het IHP onderwijs.

Sociaal domein - budgetten scherper begroten		**75**	**75**	**75**	**75**
	Lasten	75	75	75	75

Ook binnen de uitvoering het sociaal domein hebben wij kritisch naar de budgetten gekeken. Op enkele posten blijkt dat we de beschikbare budgetten de afgelopen jaren niet volledig gebruikt hebben, terwijl we toch de noodzakelijke activiteiten uit hebben gevoerd. Gelet op de financiële uitdaging van onze gemeente stellen wij voor deze overtollige budgetten gedeeltelijk vrij te laten vallen.
Het gaat hierbij ondermeer om:
- Jeugdgezondheidszorg – uniform kindtarief
- Jeugdwerk – subsidie jeugdverenigingen
- Kunst – buiten kunstwerken
- Kunstzinnige vorming – bijdragen
- Ouderensport – sport en bewegen in de buurt
- Schuldhulpverlening – kredietbank
- Schuldhulpverlening – voorziening kleine schulden
- WMO – sociale kaart

Deze ombuigingen hebben geen inhoudelijke of maatschappelijke consequenties.

Wmo - centrale toegang		**30**	**30**	**30**	**30**
	Lasten	30	30	30	30

Voor de inrichting van de centrale toegang is in de begroting een structureel budget van € 60.000 opgenomen. Ons advies is om de voorbereidingen door te zetten en daarbij aan te sluiten bij de stappen die de gemeenschappelijke regeling Peelgemeenten aan het zetten is. Integrale toegang maakt namelijk onderdeel uit van de Koersagenda 'Samenwerken door samen werken'. Daarbij is het doel de toegang meer uniform binnen de Peelgemeenten in te regelen. Omdat de kosten waarschijnlijk lager zijn dan eerder begroot, is er € 30.000 minder nodig. Er zijn geen inhoudelijke gevolgen.

Wmo-groepsaanbod Wmo & Jeugd		**20**	**20**	**20**	**20**
	Lasten	20	20	20	20

> Wmo - groepsaanbod:
Het budget groepsaanbod Wmo heeft een grootte van € 60.305. Met dit budget hebben we de mogelijkheid om initiatieven vanuit de gemeenschap te ondersteunen en in te zetten op normaliseren. Het gaat om initiatieven die voorliggend werken op de Wmo. Dit budget is bestemd voor een aantal structurele lasten waarop we niet willen bezuinigen: Zonnetij, Franciscushof en de website Laarbeek voor Elkaar. Daarnaast is er nog een vrij besteedbare ruimte van € 10.000 voor nieuwe/incidentele initiatieven. Op basis van uitgaven uit voorgaande jaren kunnen wij initiatieven op dezelfde wijze ondersteunen als van dit vrij besteedbare budget € 7.500 overblijft.

> Jeugd - groepsaanbod:
Het budget groepsaanbod jeugd heeft een grootte van € 60.000. Met dit budget hebben we de mogelijkheid om initiatieven vanuit de gemeenschap en in het voorliggend veld op het gebied van jeugd te ondersteunen. Op basis van voorgaande jaren en met de komst van de brede SPUK is het realistisch om € 17.500 te besparen. Hiermee blijft er € 43.700 over op dit budget.

Dekkingsplan - versobering beleid of uitvoering		**193**	**193**	**193**	**193**
Accommodatiebeleid Maatschappelijk vastgoed		**15**	**15**	**15**	**15**
	Lasten	15	15	15	15

Het budget wordt jaarlijks toegevoegd aan de reserve voor onderhoud aan 'wenselijke' accommodaties die niet in bezit van onze gemeente zijn. Het is een keuze dit bedrag af te ramen. Het effect van deze maatregel kan zijn dat in het nieuw te vormen beleidskader maatschappelijk vastgoed voor de toekomst deze reserve komt te vervallen voor de betreffende accommodaties.

Kinderopvang - starten met heffen leges		**5**	**5**	**5**	**5**
	Baten	5	5	5	5

Het is een mogelijkheid om leges te gaan heffen voor kinderopvang. De gemeenten om ons heen heffen leges voor nieuwe inschrijvingen en/of wijzigingen van locaties/toevoegingen. Gemiddeld hebben we de afgelopen jaren 6 inschrijvingen/wijzingen verwerkt. De gemeenten om ons heen vragen tussen de € 800 en € 1.000 aan leges. Verder uitgewerkt zal moeten worden wat hierin het meest logische bedrag is. Voor nu gaan wij uit van € 900 aan legeskosten per inschrijving. Gevolg van het heffen van leges kan zijn dat minder kinderopvanglocaties zich vestigen in onze gemeente.

Minimabeleid - harmonisatie minimaregelingen		**118**	**118**	**118**	**118**
	Lasten	118	118	118	118

In 2024 zijn in de 5 Peelgemeenten een tweetal minimaregelingen geharmoniseerd. Aanvankelijk was het idee om een drietal minimaregelingen meer te harmoniseren. Hiervoor zijn deze extra middelen in de begroting opgenomen. In 2024 is echter met de 5 Peelgemeenten afgesproken om in 2026 door een Minima Effect Rapportage te evalueren of deze harmonisatie voldoende effect heeft gehad voor de doelgroep minima. Mocht uit deze evaluatie blijken dat de reeds geharmoniseerde regelingen onvoldoende effect hebben gehad, dan zullen hier opnieuw middelen voor worden aangevraagd. Dit is vanwege de flinke stappen die we hebben gezet, niet waarschijnlijk. Het voorstel is dan ook om het volledige resterend bedrag hiervoor te besparen.

Wmo - incidentele subsidies		**25**	**25**	**25**	**25**
	Lasten	25	25	25	25

Er is een jaarlijks budget van € 35.000 beschikbaar voor incidentele subsidies. Dit budget wordt gebruikt om initiatieven vanuit de gemeenschap aan te jagen en te helpen met de opstart. Wij stellen voor € 30.000 van dit budget af te ramen. Op basis van uitgaven uit voorgaande jaren kunnen wij initiatieven op dezelfde wijze ondersteunen als van dit budget € 10.000 overblijft.

Wmo - inwonerparticipatie		**20**	**20**	**20**	**20**
	Lasten	20	20	20	20

Inwonerparticipatie is een belangrijk onderdeel bij het opstellen van beleid en de uitvoering daarvan. Op basis van voorgaande jaren is het realistisch om hiervoor € 10.000 te begroten, hiermee valt € 20.000 vrij.

Wmo - wijk-GGD'er		**10**	**10**	**10**	**10**
	Lasten	10	10	10	10

In voorbereiding op de subsidieaanvraag voor de Wijk GGD'er hebben we samen opgetrokken met gemeente Someren. Zowel in Laarbeek als in Someren zijn we in deze fase tot de conclusie gekomen dat we op dit moment niet mispakken op de Wijk GGD'er. Het voorliggend veld dat preventief te werk gaat vangt in een vroeg stadium veel op. Daarnaast hebben we GGZ in de wijk die we in kunnen zetten, eventueel ondersteunend aan de LEVgroep. We hebben ook een zorg- en

veiligheidsoverleg waar we casussen van verwarde personen die zeer zorgelijk gedrag vertonen bespreken, een integrale aanpak volgt zo nodig.

Programma 6. Financiën en bedrijfsvoering

Portefeuillehouders

Burgemeester De Boer
Wethouder Briels

Financiën

Onderstaande tabel geeft het verloop van het programmasaldo weer.

bedragen x 1.000	Begroting 2025	Meerjarenperspectief 2026	2027	2028
Primitieve begroting 2024-2027	**35.437**	**32.063**	**32.171**	**32.386**
Mutaties tot en met mei	0	0	0	0
Saldo na Raadsvergadering mei 2024	35.437	32.063	32.171	32.386
Gemeenschappelijke Regelingen	20	20	20	20
Bestaand beleid	43	177	264	341
Gemeentefonds	-163	1.307	1.379	1.393
Saldo excl. dekkingsplan	35.338	33.568	33.834	34.140
Dekkingsplan - scherper begroten	492	492	492	492
Saldo incl. dekkingsplan	35.830	34.060	34.326	34.632

Onderstaand worden de financiële mutaties uit de Kadernota 2025 toegelicht.

bedragen x 1.000		**Begroting 2025**	**Meerjarenperspectief 2026**	**2027**	**2028**
Gemeenschappelijke Regelingen		**20**	**20**	**20**	**20**
Belastingsamenwerking - concept-begroting 2025 BSOB		**-21**	**-21**	**-21**	**-21**
	Lasten	-21	-21	-21	-21

De aangeboden concept-begroting 2025 van de BSOB leidt tot een verhoging van het budget in 2025 van € 21.000 (structureel).

Bestuurlijke samenwerking - concept-begroting 2025 MRE		**-7**	**-7**	**-7**	**-7**
	Lasten	-7	-7	-7	-7

De aangeboden concept-begroting 2025 van de MRE (deze is eerder voor zienswijze bij uw raad geweest) leidt in totaal tot een budgettair nadeel in 2025 van € 41.383 (structureel).
Deze mutatie heeft gevolgen in programma 1 (bestuur) zijnde € 39.431, programma 4 (economische ontwikkelingen) zijnde -/-€ 4.640 en in programma 6 (archief) zijnde € 6.592.

GR Peelgemeenten - concept-begroting 2025		**48**	**48**	**48**	**48**
	Lasten	240	240	240	240
	Baten	-192	-192	-192	-192

De aangeboden concept-begroting 2025 van de GR Peelgemeenten leidt tot een budgettair nadeel in 2025 van € 347.774 (structureel).

Deel WMO (prog 5)	142.885
Deel Jeugd (prog 5)	182.225
Deel BMS (prog 5)	61.495
Deel Inburgering (prog 5)	90.767
Aframing uitv.kosten inburgering (prog 5)	-31.698
Dekking koersagenda (prog 5)	-50.000
Bijstelling loonsom trajectreg. (prog 6)	-239.700
Vervallen dekking vergoeding trajectreg. (prog 6)	191.800

De mutatie inburgering en trajectregisseur houden verband met omzetting dienstverband naar de GR Peelgemeenten. Hierover is de raad reeds eerder geïnformeerd.

Bestaand beleid		**43**	**177**	**264**	**341**
Budget ontwikkeling organisatie		**-50**	**0**	**0**	**0**
	Lasten	-50	0	0	0

In de jaarrekening 2023 is aangegeven dat het een belangrijke opgave is dat we blijven werken aan een toekomst bestendige organisatie die ons flexibeler maakt om te kunnen blijven inspelen op maatschappelijke opgaven. Op dit moment is er geen structureel budget voor organisatieontwikkeling.

Financieel systeem - aanbesteding		**-129**	**-56**	**-26**	**-26**
	Lasten	-129	-56	-26	-26

De wettelijke verplichte aanbesteding voor ons financiële systeem leidt tot een stijging van de kosten.

Gemeentehuis - inrichting/werkplekken		**20**	**-3**	**-3**	**-3**
	Lasten	20	-3	-3	-3

In 2025 willen we de inrichting van de werkplekken verbeteren. Het werkplekkenconcept ‘kantoortuin’, gekozen ten tijde van de bouw van het gemeentehuis, voldoet dan ook niet meer. We willen een goede werkgever zijn en voldoen aan de arbo-eisen zoals 100% zit-sta bureaus, concentratie ruimtes en goed instelbare werkplekken. Het hybride en flexibel werken heeft een enorme vlucht genomen. Vergaderingen vinden digitaal en/of hybride plaats. Collega’s werken gedeeltelijk thuis waardoor ontmoeting en samenwerking op kantoor steeds belangrijker wordt. Tot slot draagt een professionele werkomgeving bij aan goed werkgeverschap en positie op de arbeidsmarkt.
Deze kosten worden (gedeeltelijk) gedekt vanwege het niet geheel benodigd zijn van het budget bedrijfsvoering zijnde € 20.000. Na deze verlaging resteert een structureel budget van € 48.580. Dit achten wij voldoende voor de uit te voeren activiteiten.

Ozb-opbrengst - bijstelling 2025		**180**	**213**	**270**	**347**
	Baten	180	213	270	347

De bijstelling wordt veroorzaakt door toepassing van de autonome ontwikkelingen volgens de financiële uitgangspunten. De verwachte stijging van het aantal woningen is hier onderdeel van. Daarnaast is het voorstel om, net zoals vorig jaar, de stijging van de ozb-opbrengst 2025 gelijk te laten lopen met de gecombineerde bbp-index van de Voorjaarsnota 2024 van de Rijksoverheid. Dit heeft tot gevolg dat de eerder geraamde stijging van de ozb-opbrengst 2025 wordt bijgesteld van 1,6% naar 4,45%.

Ozb-opbrengst - Ondernemersfonds		**12**	**12**	**12**	**12**
	Baten	12	12	12	12

Uit de berekening van de OZB-tarieven op basis van de begroting 2024 volgt een aanpassing van de raming van het deel van de OZB dat ten gunste komt aan het Ondernemersfonds. Deze wijziging heeft een structureel effect. Deze mutatie wordt gepresenteerd in programma 3 (positief) en 4 (negatief). Per saldo is het budgetneutraal.

Personeel - arbeidsongeschiktheidsverzekering		**-20**	**-20**	**-20**	**-20**
	Lasten	-20	-20	-20	-20

Vanuit de nieuwe Cao-gemeenten is er een werkgeversverplichting voor het bijdragen in een Arbeidsongeschiktheidsverzekering per medewerker.

Sociaal plan BSOB en ODZOB - vrijval verplichtingen		**30**	**30**	**30**	**30**
	Lasten	30	30	30	30

Met ingang van 2023 zijn de kosten sociaal plan voormalige medewerkers Laarbeek bij ODZOB en BSOB vervallen. Het bijbehorende budget ad € 30.221 komt hiermee te vervallen.

Gemeentefonds		**-163**	**1.307**	**1.379**	**1.393**
Gevolgen meicirculaire 2024 gemeentefonds		**-163**	**1.307**	**1.379**	**1.393**
	Baten	-163	1.307	1.379	1.393

De financiële gevolgen van de meicirculaire 2024 gemeentefonds zijn meerjarig verwerkt in deze Kadernota 2025. Door middel van een afzonderlijke Raadsinformatiebrief wordt u nader geïnformeerd over de verdere detaillering van de diverse bijstellingen binnen de verschillende programma's.

Dekkingsplan - scherper begroten		**492**	**492**	**492**	**492**
Algemeen - afschrijvingstermijnen activa		**121**	**121**	**121**	**121**
	Lasten	121	121	121	121

Wij stellen u voor bij investeringen de afschrijvingstermijnen te verlengen daar waar mogelijk en realistisch. Dit geldt in ieder geval voor gebouwen, verduurzaming groen, rollend materiaal/overige buitendienst en speelvoorzieningen. We onderzoeken richting de begroting of er meer mogelijkheden zijn om afschrijvingstermijnen te verlengen.
Wij bieden u voor de begrotingsbehandeling een voorstel aan om de afschrijvingstermijnen aan te passen. Vooruitlopend op uw besluitvorming hebben wij de voorgestelde aanpassingen verwerkt in deze kadernota.

De keuze om de afschrijvingstermijnen aan te passen is verantwoord en heeft geen gevolgen.

Gemeentefonds - BCF-verrekening		**200**	**200**	**200**	**200**
	Baten	200	200	200	200

Jaarlijks vindt via het gemeentefonds de afrekening plaats van de BCF (BTW-compensatiefonds). Ondanks dat deze methodiek jaarlijks op basis van werkelijkheid wordt afgerekend mag dit bedrag (€ 589.000) ook structureel ingerekend worden voor de volgende jaren.
Echter de provincie en het ministerie van Binnenlandse Zaken (BZk) adviseert voorzichtig te zijn met het opnemen van deze structurele baten. Daarom adviseren wij om € 200.000 op te nemen als structurele baten.
De gevolgen beperken zich tot het risico dat het genoemde bedrag niet volledig beschikbaar komt.

Gemeentehuis - gasverbruik		**30**	**30**	**30**	**30**
	Lasten	30	30	30	30

Dit bedrag betreft de begroting van de kosten voor gasverbruik van het gemeentehuis. Ons voorstel is om dit bedrag niet meer op te nemen in de begroting. Door de verduurzamingsslag in het gemeentehuis zal er na de realisatie van de verduurzaming geen gasverbruik meer zijn.
Als gevolg van deze aanpassing moet voor de toekomst wel rekening worden gehouden met een hoger elektra verbruik. Omdat we ook nieuwe zonnepanelen inmiddels geinstalleerd hebben weten we nog niet wat precies de financiele gevolgen hiervan zijn.

Gemeentehuis - schoonmaakkosten		**15**	**15**	**15**	**15**
	Lasten	15	15	15	15

De schoonmaak van diverse maatschappelijke voorzieningen wordt dit jaar opnieuw aanbesteed. We denken door een nieuw concept (dagschoonmaak) toe te passen kosten te kunnen besparen.

Wij verwachten geen gevolgen voor de kwaliteit van de schoonmaak.

Informatiebeveiliging - aanpassing uitvoeringsbudget PO/CISO		**25**	**25**	**25**	**25**
	Lasten	25	25	25	25

In 2023 zijn er voor team IB&P extra structurele middelen beschikbaar gesteld. Een groot gedeelte daarvan wordt besteed voor invulling van de personele capaciteit. Het overblijvende budget (€ 53.200) is voldoende voor activiteiten voor informatiebeveiliging.

Er zijn geen beleidsmatige of inhoudelijke gevolgen.

Stelpost indexering - aframing		**151**	**151**	**151**	**151**
	Lasten	151	151	151	151

In 2024 is een structurele stelpost beschikbaar voor indexering van de budgetten. Wij stellen u voor hiet niet meer noodzakelijke restant van 2024 voor indexeringen vrij te laten vallen.

Er zijn geen gevolgen.

Verblijfsbelasting - invoering		**-50**	**-50**	**-50**	**-50**
	Baten	-50	-50	-50	-50

Het voornemen is om per 1 januari 2025 verblijfsbelasting in te voeren. Hierover neemt uw raad na de zomer een besluit. Uit de eerste berekeningen blijkt de verwachte opbrengst hoger te zijn dan eerder werd aangenomen.
Dit betreft een negatieve mutatie van -€ 50.000 in programma 6 (correctie raming extra toeristenbelasting naar programma 3) en een positieve mutatie van 150.000 in programma 3. Mutatie in programma 3 betreft de correctie van € 50.000 en een bijstelling van verwachte toeristenbelasting van € 105.000, daarnaast ook extra kosten, zijnde € 5.000 die samenhangen met de inning hiervan.

Er zijn geen gevolgen. Dit betreft de invoering van het door u gewenste beleid.

Dekkingsplan - versobering beleid of uitvoering		**0**	**0**	**0**	**0**
Algemeen - inhuur vervangen door vaste medewerkers		**0**	**0**	**0**	**0**
	Lasten	0	0	0	0

Voor ruimtelijke plannen huren we structureel in met incidenteel geld. Daar staan legesinkomsten tegenover die niet kostendekkend begroot zijn. Door de legesinkomsten structureel

kostendekkend te begroten (tarieven verhogen en bijstelling werkelijkheid) en inhuur te vervangen door vaste formatie, zijn we onder aan de streep goedkoper uit.
De komende tijd wordt dit verder onderzocht en in de begroting 2025 verwerkt. Financieel is het nog te onzeker om hier een bedrag voor op te nemen, daarom nemen wij voorlopig € 0 op.